

Diàlegs sobre l'esport 1975-2020. Declaració final

XVI Congrés Internacional de l'AEISAD

(Associació Espanyola d'Investigació Social aplicada a l'Esport)

Introducció	2
I. El context de la pràctica esportiva.....	3
I.1. Marc legal	3
I.2. Polítiques esportives	3
I.3. Espais de pràctica.....	4
II. Les persones i les seves pràctiques.....	5
II.1. En conjunt, cal	5
II.2. El vell repte de la perspectiva de gènere a l'esport.	6
II.3. La inclusió del col·lectiu LGTBIQ+.	7
II.4. Violència sexual	7
II.5. Col·lectius específics.....	8
II.6. Esport d'alt rendiment.....	9
III. Formació, investigació i mercat de treball	9
III.1. Formació	9
III.2. Investigació	11
III.3. Mercat de treball.....	12
IV L'esport a la societat.....	13
IV.1. A l'àmbit econòmic	13
IV.2. A l'àmbit de la tecnologia.....	13
IV.3. A l'àmbit de les identitats nacionals	14
IV.4. L'ús del temps lliure i de lleure i la pandèmia.....	14

Introducció

El projecte Diàlegs sobre l'esport 1975-2020 es va iniciar el 2018 amb la intenció de reflexionar sobre l'evolució de l'esport a Espanya durant els darrers quaranta-cinc anys. Ha estat un projecte articulat al voltant de dues iniciatives –un llibre i un congrés, tots dos amb el mateix títol del projecte– gràcies a les quals s'ha pogut implicar moltes persones i organitzacions.

Al llibre van participar quaranta-cinc persones de diferents generacions i que van tractar el conjunt d'aspectes que constitueixen el sistema esportiu. Les seves aportacions van ser el punt de partida per al congrés -XVI congrés internacional de l'Associació Espanyola de Recerca Social Aplicada a l'Esport (AEISAD)- el qual ha multiplicat les aportacions: 150 participants repartits en una conferència inaugural, quatre taules rodones, tres tallers i vuit sessions de comunicacions amb 63 contribucions a les mateixes.

En conjunt, s'aprecia que, al llarg del període analitzat –que es va iniciar en un moment de grans incerteses i amenaces–, s'ha aconseguit que al sector esportiu sigui possible comptar amb gairebé tots els drets i obligacions de les societats avançades. Tot i això, hi ha problemes no resolts i han sorgit situacions (la crisi del 2009, el canvi climàtic, la pandèmia, crisi mundial de persones refugiades, explotació d'esportistes d'alt nivell que afecten els seus cossos i la seva salut mental, ...) i nous moviments socials i polítics (15 M, auge del feminisme, ...) que s'han introduït en el sistema i obliguen a donar-los resposta. Per als que han nascut finalitzada la Dictadura, els èxits aconseguits en aquests 45 anys sovint els resulten invisibles, ja que els han donat per suposats. En alguns casos els resulten insuficients, ja que són molts els reptes que encara queden per assolir, tal i com queda recollit al llarg del projecte.

El projecte Diàlegs sobre l'Esport ha permès conèixer i analitzar el passat per abordar els reptes del futur. El diàleg intergeneracional ha afavorit el coneixement del procés de canvis en el sistema esportiu de 1975 a l'actualitat, amb els límits i els èxits. Aquest intercanvi ha afavorit l'empoderament de les persones participants. Empoderar-se per impulsar i generar nous canvis, transformar allò que calgui, abordar qüestions encara no resoltes, i obrir la mirada a les noves i múltiples maneres de veure i viure l'esport i l'activitat física a la societat actual i futura. Cosa que ja es va fer fa més de 45 anys i s'ha de renovar.

El resultat del debat desenvolupat en el marc del projecte Diàlegs es planteja en forma de declaració -aprovada per les persones assistents a la sessió de cloenda del

congrés- que es farà arribar a totes les institucions i al conjunt de la societat civil amb l'ànim d'ajudar a avançar i millorar la situació de l'esport a Espanya.

La declaració s'articula al voltant de quatre àrees i en cadascuna es proposen aspectes que s'haurien de tenir en compte:

I. El context de la pràctica esportiva

El desenvolupament de l'esport a l'Estat es troba vinculat, com no podia ser altrament, a la fi de la Dictadura i a l'establiment d'un sistema democràtic.

Va ser la Constitució del 1978 la norma que va determinar el desenvolupament de l'esport a Espanya. D'una banda, perquè mandatava als poders públics l'obligació de “fomentar l'educació física i l'esport”; de l'altra, perquè es descentralitzava l'Estat donant les màximes competències a les comunitats autònomes i, atès que l'esport també pot tenir un caràcter de servei públic, als ajuntaments.

Des dels inicis, el sector públic -i, en especial, els ajuntaments- han tingut un paper hegemònic en la promoció, la posada en marxa de programes i la creació d'instal·lacions esportives per a la ciutadania. Paral·lelament, es va anar produint un creixement del sector associatiu tradicional –clubs i federacions– i es van anar creant cada vegada més aliances entre ambdós sectors. En les dues darreres dècades el desenvolupament del sector comercial (gimnasos, centres de fitness, empreses de serveis esportius, etc.) ha estat espectacular i absorbeix molta de la demanda existent. Per la seva banda, l'esport d'alt nivell s'ha constituït en un sistema autònom la trajectòria del qual discorre per altres conductes institucionals. I l'esport espectacle -i molt especialment, el futbol - com part de l'indústria de l'entreteniment que engloba molt àmbits de la vida social i els impacta fins a extrems insospitats des de fa poc temps (e-sports, realitats híbrides, Jocs Olímpics i Campionats del Món...)

No obstant això, els canvis ja esmentats han sacsejat els ja complexos equilibris i seria convenient i necessari tenir en compte els punts següents:

I.1. Marc legal

- Que la nova Llei de l'Esport reculli i creï un marc d'actuació per als nous desenvolupaments del sistema esportiu i les mancances de la norma actual (noves tecnologies, digitalització, sostenibilitat, igualtat de gènere...)

I.2. Polítiques esportives

- Que des del Consejo Superior de Deportes (CSD) -tot i tenir poques competències en la promoció de l'esport- es desenvolupin accions que

sensibilitzin i visibilitzin la pràctica esportiva com a activitat socialitzadora i de salut per a tota la ciutadania. El Pla integral per a l'activitat física i l'esport promogut per aquest organisme el 2010 -l'esforç més gran de planificació esportiva fet a Espanya, amb més d'un centenar de persones expertes treballant en vuit àrees d'intervenció esportiva- no hauria de caure en l'oblit i el seu esperit s'hauria de recuperar.

- Que, davant les evolucions molt diverses del sistema esportiu a cada comunitat autònoma -a causa de les seves particularitats econòmiques, socials i culturals, que és una de les seves grans riqueses- es reconegui la diversitat d'Espanya per continuar avançant en comú. Per això cal la diversitat de l'oferta esportiva, que garanteixi les particularitats culturals i esportives, i eviti els “models d'oferta esportiva” que fan homogènies les cultures diverses.
- Que s'incideixi en la diversitat dels jocs-esports populars, la necessitat de recuperar-los i conservar-los.
- Que també es tinguin en compte les diferències i les particularitats entre l'Espanya urbana i l'Espanya buidada per afavorir l'accés igualitari a la pràctica esportiva.
- Que les administracions responsables de l'esport actuïn de manera coordinada amb un lideratge efectiu, honest i sincer, ja que és així com s'han assolit els èxits més grans en el passat.
- Que es generin plataformes virtuals que promoguin la difusió d'informació en relació als beneficis i possibilitats de pràctica esportiva per a la població. Han d'aportar indicacions sobre exercici, possibles riscos d'una mala praxi i recomanacions bàsiques. Qüestions que serien especialment rellevants en temps de confinament com els viscuts.
- Que, quan s'arribi a acords de partenariat públic-privat, fet molt comú en l'actual moment, es mantingui l'equilibri necessari entre el bé comú i el servei públic, i la rendibilitat necessària de la gestió.

I.3. Espais de pràctica

- Que el CSD, dins dels Fons Europeus, plantegi la publicació al ministeri corresponent de la convocatòria de propostes d'inversió dels fons dedicats a municipis i comunitats autònomes per a la reconversió de les instal·lacions esportives i la digitalització de l'esport.

- Que es doti els centres educatius d'instal·lacions adequades per a la pràctica d'activitats físicoesportives i l'educació física escolar promovent la diversificació d'activitats i la perspectiva de gènere.
- Que es desenvolupin campanyes de promoció de l'activitat física al medi natural establint sinèrgies entre els diferents agents (educatius, esportius, socials...)
- Que es garanteixi la seguretat de les instal·lacions esportives per tal d'evitar per sempre més accidents catastròfics que es podrien haver evitat si s'ha tingut en compte.
- Que es dissenyin entorns que promoguin el desenvolupament de societats actives: passejos, parcs saludables, senders...
- Que es creïn espais urbans de pràctica esportiva amb perspectiva de gènere i accessibles al major nombre de població possible, essent espais multifuncionals quant a activitats i edat de la població.
- Que es doni valor als esdeveniments esportius, i a l'esport en general, com a elements transformadors d'espais i realitats urbanes.
- Que es generin propostes que permetin el desenvolupament d'espais esportius a la natura des d'un punt de vista sostenible.

II. Les persones i les seves pràctiques

Des del 1975, la pràctica esportiva de la població espanyola s'ha incrementat progressivament al llarg d'aquestes dècades, assolint un 54,8% de persones que el 2020 practicaven almenys una vegada a la setmana. La democratització ha permès que moltes persones que anteriorment no tenien accés a l'activitat física i esportiva, avui en dia la puguin gaudir. Tot i això, s'han constatat mancances que cal afrontar i es refereixen a les qüestions següents:

II.1. En conjunt, cal

- Que es millorin les condicions perquè tota la població pugui accedir a l'esport en igualtat de condicions i es creïn les mesures necessàries per conciliar les obligacions familiars i professionals amb la pràctica esportiva.
- Que l'esport sigui una eina per treballar en favor de la salut mental de la població. En aquest sentit, cal canviar la mentalitat dels professionals de l'esport i l'activitat física: situar la cultura de competició en un segon pla

per promoure més accions de cooperació que afavoreixin el benestar, l'autoestima i l'educació emocional.

- Que, en ple s. XXI, i més després de la pandèmia, es treballi per desenvolupar una pràctica esportiva amb consciència cap a l'entorn i cap a la persona. Les activitats a la natura poden ajudar a aquest treball introspectiu.

II.2. El vell repte de la perspectiva de gènere a l'esport. Sobre això, el projecte Diàlegs constata que es mantenen les diferències de gènere en els hàbits esportius de la població, i situacions de desigualtat i discriminació, de manera que cal:

- Seguir fent front a estereotips i prejudicis, essent important que hi hagi dones referents en l'esport i l'activitat física en tots els seus àmbits (esportistes, gestores, directives, entrenadores, fisioterapeutes i readaptadores, psicòlogues, periodistes, etc.).
- Impulsar la presència de dones en les diferents professions de l'esport: tenen la preparació, però no el lloc de treball, i calen mesures d'acció positiva per “deconstruir” una cultura organitzativa i professional tradicionalment masculina i masculinitzada.
- Revisar els plans d'estudi de les Facultats de CAFE des de la perspectiva de gènere i promoure una cultura esportiva en què l'alumnat es formi en igualtat efectiva.
- Recuperar la memòria oral de les dones en el franquisme i donar-los visibilitat, per reconèixer el seu paper i aportació en l'evolució del sistema esportiu espanyol, tant a l'esport d'elit com a l'esport i l'activitat física de la població en general.
- Buscar noves estratègies/metodologies per portar a la pràctica la perspectiva de gènere des de les polítiques públiques, la gestió esportiva, l'educació física, etc. tal com estableix la legislació actual. Cal exigir el compromís transformador a les persones vinculades a cadascun dels àmbits.
- Avançar cap a la igualtat de gènere a nivell qualitatiu, ja que no es tracta només d'avançar en termes quantitius (que, sens dubte, cal continuar impulsant), sinó també en les maneres de fer de les organitzacions i del sistema esportiu tradicional, per a trencar la cultura hegemònica androcèntrica.

- Atendre les dones considerant tota la diversitat existent dins del grup, prenent una perspectiva interseccional.

II.3. La inclusió del col·lectiu LGTBIQ+. En ple s. XXI, l'esport té com a gran repte afavorir i trencar el tabú existent sobre la qüestió de l'orientació sexual i la identitat de gènere a les organitzacions esportives i entre les persones que practiquen esport. En aquest sentit:

- L'estudi del col·lectiu LGTBI a l'esport ha de recollir l'heterogeneïtat del grup ja que hi ha grans diferències al si del mateix.
- Les persones del col·lectiu LGTBIQ+ tenen més probabilitats de patir malalties mentals i és freqüent detectar una manca de suport per part dels professionals de l'entorn (equips tècnics i professorat). Per això cal educar l'entorn i crear espais segurs.
- Les dones del col·lectiu pateixen una doble discriminació (gènere i orientació sexual). Les entitats han de desenvolupar mecanismes de suport per a totes les dones, impulsar una cultura de l'organització basada en els valors d'equitat, diversitat i inclusió, així com implementar programes de formació.
- Els homes del col·lectiu són invisibles i no és fàcil trobar casos que hagin manifestat la seva homosexualitat públicament: El model de masculinitat hegemònica imperant al sistema esportiu tradicional dificulta i fins i tot impedeix l'expressió d'altres formes de masculinitat. Calen actuacions per resoldre aquesta situació i crear entorns més inclusius.

II.4. Violència sexual

Una altra de les qüestions que irromp amb força en el sistema esportiu és la necessitat i la importància d'abordar, de forma clara i contundent, la violència sexual a l'esport. Cal deixar de mirar cap a un altre costat o silenciar aquesta qüestió i per això:

- Cal seguir a la línia del Pacte d'Estat contra la violència de gènere, que ha estat un gran assoliment.
- Cal promoure la investigació a Espanya per recollir dades. No sabem quin és l'abast real de les violències sexuals a Espanya.
- Cal dotar totes les organitzacions d'eines per combatre la violència sexual a l'esport establint mesures socials (formació, xarxes de suport...) i

jurídiques (assessorament legal, protocols...) aplicades al context esportiu.

La formació ha de ser una obligació per a professionals de l'esport.

- Pel que fa a la llei orgànica 8/2021 de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència, cal crear els mecanismes perquè les entitats esportives disposin de polítiques de protecció sistemàtiques i facilitar-ne la posada en marxa.

II.5. Col·lectius específics

El projecte també destaca la importància de treballar per a la inclusió de les persones de col·lectius específics: persones amb diferents capacitats, en risc d'exclusió o marginalitzades, a centres penitenciaris, refugiades, menors sense acompanyament, etc.

Per això, cal:

- Establir programes específics de suport per als grups més afectats per la pandèmia de COVID-19.
- Reconèixer el paper exercit pels professionals de l'activitat física i l'esport que, a més de la voluntat, tenen les competències per treballar amb aquests col·lectius.
- Realitzar investigacions per a la millora de la situació de persones amb diversitat funcional i discapacitat intel·lectual ja que és un àmbit on encara queda molt per avançar.
- Promoure més propostes fisicoesportives per a col·lectius en risc d'exclusió, persones refugiades, etc. atès que són un recurs important per afavorir la integració, el benestar, l'autoestima i la salut mental.
- Impulsar la pràctica d'activitat física i esport en els centres penitenciaris, ja que pot ser una important eina per als processos de reinserció i per a la salut en un sentit integral (física, social i mental).
- Que l'oferta adreçada a dones als centres penitenciaris s'ajusti als seus interessos i necessitats, de la mateixa manera que es tenen en compte els interessos dels homes.
- Que les accions empreses tinguin en compte la burocràcia penitenciària que frena moltes de les actuacions que s'intenta dur a terme. Cal destacar també que la burocràcia penitenciària dificulta la investigació.

II.6. Esport d'alt rendiment

Finalment, cal destacar la importància d'atendre les particularitats de les persones que es dediquen a l'esport d'alt rendiment, olímpic, paralímpic, mundials... de manera que:

- S'implementin recursos per afavorir la carrera dual d'esportistes i s'incentivi la participació de tots els agents implicats.
- Se n'afavoreixi la inserció laboral.
- Es prenguin mesures per vetllar per la salut mental. Cal ajudar a gestionar les victòries i assumir els fracassos. I aconseguir que els atacs a les xarxes socials no els impactin negativament.
- Es vetlli per la seva salut física integral i es posin mesures per evitar trastorns de comportament alimentari, freqüents en certs esports.
- Es formin entrenadors i entrenadores, dirigents i premsa esportiva des de valors ètics i de salut, cosa que seria un pas important a assegurar-se que l'esport realment ajuda la salut mental i física.
- Es professionalitzi l'esport femení en igualtat de condicions del masculí, cosa que significa augmentar-ne les inversions i crear les estructures adequades.
- S'impulsi la pràctica esportiva mixta a les etapes de formació i el desenvolupament de modalitats esportives mixtes en què es promogui la participació femenina i masculina, trencant les etiquetes d'esports masculins o femenins
- S'abordi la qüestió de la maternitat per a les esportistes, així com la coresponsabilitat i la conciliació família-esport entre els i les professionals de l'esport i l'activitat física.
- Els mitjans de comunicació segueixin incrementant la presència de l'esport femení ja que, des que s'ha començat a fer, les audiències també s'incrementen.

III. Formació, investigació i mercat de treball

III.1. Formació

La formació a l'àmbit de l'esport s'ha especialitzat i diversificat al llarg de les darreres dècades per poder atendre les diferents manifestacions de les pràctiques esportives. Té presència a l'educació reglada, tant a l'escola - a través de la matèria d'educació física- com a l'ensenyament superior a través de la formació de mestres d'educació infantil, primària i secundària (amb els corresponents graus i màster de formació de professorat), el grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (CAFE), les

titulacions de formació professional, els ensenyaments esportius de règim especial i les titulacions federatives. També és present en altres tipus d'ensenyaments no reglats. Totes les titulacions implicades en la formació de professionals de l'esport i l'educació física han d'adaptar el currículum a les necessitats emergents del context social. Per això es recomana:

- La incorporació als programes de les diferents titulacions de continguts referits a l'educació emocional, la prevenció de l'assetjament (bullying) i de les violències sexuals, així com la perspectiva de gènere, tant transversalment com amb la incorporació de matèries específiques.
- La implementació d'un pla estratègic per incrementar la presència de les dones a les titulacions de Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. Aquest pla hauria de contemplar la reducció de la representació androcèntrica de la titulació i la masculinitat hegemònica, així com el disseny d'estratègies interdisciplinàries amb perspectiva del gènere.
- L'adaptació dels plans curriculars a qüestions emergents del context social: sostenibilitat, tecnològització, diversificació de gèneres, diversificació etnicocultural i reconeixement de la identitat plurinacional.
- L'increment de la formació respecte de la gestió de la salut mental: l'ansietat en esportistes, la percepció negativa de l'esquema corporal o les alteracions de les conductes alimentàries.
- La intensificació de la dotació per a la innovació educativa en el context de la formació del professorat i professionals de l'esport, amb el desenvolupament de mètodes actius que fomentin les pedagogies crítiques.
- El suport a les iniciatives didàctiques que contribueixin als objectius de desenvolupament sostenible des de l'àmbit de l'esport i l'educació física.
- La formació de futurs i futures professionals en activitats al medi natural amb mètodes actius i màxima experiència en el medi natural.
- La potenciació de la comunicació a la societat, especialment a les famílies, de les diferents iniciatives que es desenvolupen en la matèria d'educació física amb la finalitat de millorar el seu reconeixement social.
- L'increment de les iniciatives didàctiques que tractin multidisciplinàriament la cultura corporal i les pràctiques corporals.

- La prioritat dels aprenentatges transferibles al llarg de la vida i a la vida quotidiana, que contribueixen a la transformació social mitjançant l'adquisició d'hàbits d'exercici, jocs, control postural, relaxació i autoconeixement.

III.2. Investigació

La consolidació d'una àrea específica de recerca vinculada al fenomen de l'esport, les pràctiques esportives i l'exercici físic ha estat el resultat d'una activitat científica creixent per part de la comunitat acadèmica i investigadora vinculada a les Ciències de l'Activitat Física i l'Esport. En aquestes darreres dècades la producció científica ha crescut exponencialment, tant en quantitat com en qualitat. Un avenç que requereix suport financer i logístic per poder seguir el seu camí cap a l'excel·lència que beneficia inqüestionablement el benestar social. Amb aquesta finalitat es recomana:

- La incorporació entre els objectius dels Programes Científics Nacionals de les investigacions en CAFE, perquè es contempli com una àrea prioritària en els plans nacionals de R+D+I.
- La implicació dels equips directius de les universitats en el reconeixement dels estudis de CAFE.
- Continuitat en les convocatòries d'ajuts a la recerca, de manera que els grups puguin tenir estabilitat per tirar endavant els seus projectes.
- El reconeixement de la investigació social com una àrea prioritària que requereix, igual que les ciències experimentals, de recursos econòmics.
- El desenvolupament d'accions concretes que s'articulin en els eixos següents: 1) Transversalitat, 2) Treball en equip i 3) Visibilitat del camp científic de l'esport i l'EF.
- La consideració i la consulta a les associacions científiques de les ciències de l'esport per a les convocatòries d'ajuts i plans de desenvolupament de la recerca.
- El suport a les investigacions sobre les especificitats del binomi activitat físicoesportiva i dones, i l'impuls de la recerca amb perspectiva de gènere.
- El suport a la recerca per contribuir als objectius de desenvolupament sostenible des de l'àmbit de l'esport i l'educació física.
- Que el govern de l'Estat emprengui un segon pla d'extensió de l'educació física en les comunitats on té la competència per fer-ho, atès que el primer, malgrat haver estat un pas endavant, no va cobrir les necessitats existents i se segueixen donant situacions de precarietat.

- L'increment de la investigació sobre el col·lectiu LGTBI+
- El compromís del CSD amb la continuïtat en la realització de l'enquesta d'hàbits esportius de la població espanyola mantenint el cicle temporal i els mateixos criteris en la realització dels qüestionaris per poder fer anàlisis de tendències.
- Que el CSD, creï els mecanismes per continuar realitzant el cens nacional d'instal·lacions esportives, el darrer dels quals es va dur a terme el 2005.

III.3. Mercat de treball

L'increment de la pràctica esportiva a Espanya ha vingut acompanyat d'un augment de les ocupacions professionals vinculades a la mateixa, fet que comporta una major complexitat del mercat de treball que requereix urgentment una regulació professional que salvaguardi els interessos de les persones, tant receptores dels serveis com a professionals. Per això, és urgent:

- Alertar sobre la precarietat laboral de les persones que treballen al mercat de treball de l'esport i aplicar les solucions que l'evitin.
- La renovació de les places de personal tècnic responsable de la gestió esportiva i, si s'arriba a partenariats publicoprivats, la preservació de llocs de treball dignes.
- La implementació d'un pla estratègic per reduir la masculinització del camp professional de l'esport, factor que està provocant la reproducció del model masculí hegemònic i barreres per a les dones.
- La incorporació de la perspectiva de gènere als programes de les diferents titulacions implicades en la formació del professorat d'educació física i del personal tècnic-esportiu, tant transversalment com amb la incorporació de matèries específiques, la prevenció de les violències sexuals, l'educació emocional i el bullying.
- La regulació professional de l'esport, amb l'entesa necessària entre l'organització col·legial i la Conferència de degans dels estudis de CAFE, perquè es faci una defensa conjunta d'una Llei estatal de regulació per nivells de qualificació que condueixi a un títol de professió regulada mitjançant Ordre Ministerial
- El respecte institucional a les decisions adoptades democràticament al si de l'organització col·legial.

- L'estimulació de la formació a l'ètica i l'educació professional dins dels plans d'estudis de les diferents titulacions que donen accés al mercat laboral de l'esport, per garantir el joc net, la igualtat d'oportunitats i el bé comú.

IV L'esport a la societat

L'esport està relacionat íntimament amb altres sistemes socials i s'influeixen mútuament. Per això, també cal analitzar-ho des d'aquesta perspectiva. Al projecte s'ha analitzat des de la perspectiva econòmica, la de la tecnologia, de la transformació dels grans esdeveniments i de les identitats nacionals. Tot això en el marc d'una pandèmia que ha afectat i ens continuarà afectant, de maneres potser encara desconegudes:

Per això, es proposa que:

IV.1. A l'àmbit econòmic

S'ha constatat la importància cada vegada més gran de l'impacte econòmic de l'esport, encara que se'n desconeix l'abast i ens cal fer un pas més. Hi ha estudis parcials, estadístiques cada cop més significatives, coneixem el “gra gruixut”, però ens falta la precisió, el detall, el “gra fi” del que significa l'esport a l'economia, a la riquesa i a l'ocupació. Per això, cal la creació, amb la comptabilitat i l'estadística nacional, d'un compte satèl·lit del sector esportiu, que permeti desagregar la despesa real.

IV.2. A l'àmbit de la tecnologia

Cal fer que aquesta s'incorpori al debat de l'esport a la societat. La tecnologia ja és present a l'esport, dins del terreny de joc -és indispensable avui dia en totes les pràctiques esportives- i fora d'ell, en afectar les organitzacions, mitjans de comunicació (tradicionals i nous), els seguidors, gestors i gestores, etc.

Per tot això hem de:

- Aprendre a conèixer els efectes de la realitat híbrida. L'esport ja forma part de la indústria de l'entreteniment i s'incorpora a l'entreteniment digital competint amb les grans plataformes digitals.
- Prendre consciència del Big data i de la seva influència a les decisions de les persones.
- Aprendre la manera com la tecnologia pot ajudar a millorar la pràctica esportiva, la gestió de les instal·lacions, les persones educadores esportives, els mitjans de comunicació perquè ofereixin informació més atractiva i veraç.

IV.3. A l'àmbit de les identitats nacionals

Cal considerar que l'esport sempre hi ha estat unit i que les ha necessitat per al seu desenvolupament. Els mitjans de comunicació han utilitzat la confrontació entre col·lectius de vegades. Proposem que, en lloc de crear tensions i enfrontaments, s'acceptin les diverses identitats - també les identitats múltiples- enteses com a font de riquesa, i se'ls ofereixin vies d'expressió a l'àmbit esportiu organitzat de manera positiva, evitant les manifestacions d'odi i violència.

IV.4. L'ús del temps lliure i de lleure i la pandèmia

Finalment, a la societat postindustrial on vivim on l'oci creatiu cada cop jugarà un paper més important, hem d'aprendre i formar-nos també per a l'ús del temps lliure i d'oci -no només ens haurem de formar per al treball-. Per la seva banda, la pandèmia ha afectat l'esport i ho continuarà fent. El Covid19 és encara un “forat negre” del qual sabem algunes coses, però en falten moltes per conèixer. En teoria, l'esport sortirà reforçat de la pandèmia a mitjà termini: més gent farà esport; la gent que ja ho fa, practicarà més... però potser no totes les persones de la mateixa manera. Cal estar alerta per adaptar-se a les noves circumstàncies.

La fragilitat de l'ésser humà que la pandèmia ha fet aflorar, probablement durarà més temps que aquesta.

*****

Per assolir les fites plantejades, és imprescindible el diàleg, l'escolta i la cerca de compromisos entre els agents socials i institucionals molt diversos existents per trobar camins que ens permetin continuar avançant i posar l'esport i l'activitat física com a objectiu prioritari a millorar.

Barcelona a 23 d'octubre de 2021

El text d'aquesta declaració parteix d'un esborrany inicial preparat per María José Mosquera (Universidad de A Coruña) i Nuria Puig (INEF de Catalunya), coordinadores de la mateixa

Fernando Paris (FAGDE -Federació d'Associacions de Gestió de l'Esport d'Espanya), Ana Rey (Universitat de Vigo) i Susanna Soler (INEF de Catalunya) la van presentar a la sessió de cloenda del congrés i han sistematitzat les parts que van presentar.

L'equip de relatoria - compost per Duna Bosch, Estela Farias, Cati Lecumberri, Anna Rovira, Jordi Seguí, Júlia Serrano, Judit Solanas i Carles Ventura- es va ocupar de recollir les aportacions realitzades a cadascuna de les sessions del congrés.

La traducció al català de la declaració ha estat feta per l'Observatori Català de l'Esport.

Per a més informació adreceu-vos a: giseafe@gencat.cat

Per citar aquest text:

Puig, Núria; Mosquera, María José (Coord.) Paris, Fernando; Rey, Ana; y Soler, Susanna (2022). Diálogos sobre el deporte 1975-2020. Declaración final. XVI Congreso Internacional de la AEISAD (Asociación Española de Investigación Social aplicada al Deporte). *Revista Española de Educación Física y Deportes*, Número 435, año LXXI, 4º trimestre, 2021, (N.º 33 Esp. VI Época) pp.48-71